

UVOD

Investicije predstavljaju instrument za primjenu razvojne politike peduzeća. Investiciono odlučivanje u preduzećima je veoma bitno za realizaciju strategijskih razvojnih ciljeva. Vrlo često je potrebno donijeti odluku o izboru između više investicija, gdje se samo jedna ili nekoliko njih može realizovati zbog nedostatka novčanih sredstava.

Prilikom izbora između više investicionih projekata primjenjuju se različite metoda analize investicionih projekata i izbora najprihvatljivijeg (koji najviše doprinosi ostvarenju postavljenog cilja). Pri tome je potrebno odrediti cilj investiranja, kriterije kojima će se mjeriti dostizanje izabranog cilja, a zatim iz raspoloživih investicionih projekata odabrati onaj koji najbolje ispunjava postavljeni cilj investiranja.

Veoma česta pojava u praksi je da se investicione odluke donose na bazi intuicije i to zbog složenosti i nemogućnosti brzog mjerenja efekata i upoređivanja investicija. S obzirom na značaj investicionog odlučivanja donesena odluka ne treba biti proizvod intuicije nosilaca projekata, već rezultat analitičkog pristupa i obrade raspoloživih informacija koji doprinose lakšem izboru.

Za ocjenu prihvatljivosti ili neprihvatljivosti investicionih ulaganja primjenjuju se različite metode. Metode za ocjenu investicionih projekata se često u literaturi nazivaju i investicionim kriterijumima, što je pogrešno. Metodama za ocjenu investicionih projekata se ustvari dolazi do investicionih kriterijuma kao mjerila za meritorno odlučivanje o različitim investicionim alternativama.

Prema tome možemo reći da metode ocjene i rangiranja investicionih projekata predstavljaju skup postupaka pomoću kojih se sistematski dolazi do rezultata o prihvatljivosti ili neprihvatljivosti investicionog ulaganja. Između različitih metoda za ocjenu i rangiranje investicionih projekata, izdvojit ćemo samo one metode koje služe za ocjenu efikasnosti investicionih projekata sa finansijskog aspekta. Metode koje se koriste za ocjenu efikasnosti investicionog projekta, sa finansijskog aspekta, treba da daju odgovor da li je određen investicioni projekat sa finansijskog aspekta prihvatljiv ili ne, ako se radi samo o jednom projektu, ili, koji je od ponuđenih investicionih projekata prihvatljiviji, u slučaju kada se radi o više investicionih projekata.

Cilj primjene pojedinih metoda ocjene i rangiranja investicionih projekata sastoji se u tome da se dođe do što preciznije ocjene rentabilnosti investicionog projekta koja se očekuje tokom investicionog ulaganja.

Predmet i problem istraživanja

Donošenje investicione odluke je veoma važna faza procesa investiranja jer pogrešna investiciona odluka može da prouzrokuje negativne pa čak i katastrofalne posledice po preduzeće. Predmet ovog rada je proučavanje metoda koje se koriste pri ocjeni efikasnosti i rangiranju investicionih projekata.

Cilj istraživanja

Cilj rada je obraditi dinamičke i statičke metode za ocjenu investicija da bi smo vidjeli do kakvih rezultata se dolazi njihovom primjenom a sve to u namjeri da se donese kvalitetna investiciona odluka, tj. odabere projekat koji je najprihvatljiviji za realizaciju.

Hipoteza rada

Hipoteza od koje se polazi pri izradi ovog rada je sledeća:

S obzirom na značaj investicija kao pokretača razvoja privrede i društva u cjelini, problemu investiranja i izboru najprihvatljivijih investicionih projekata treba posvetiti posebnu pažnju, te odluku o investiranju ne donositi na osnovu intuicije već na bazi egzaktnih obračuna.

Metodologija rada

Naučno - metodološki način istraživanja podrazumijeva pored definisanja predmeta i cilja istraživanja i postavljanje hipoteze od koje će se krenuti u istraživanju. U ovom radu su korištene sledeće metode u skladu sa predmetom i ciljem istraživanja. To su metode koje se obično koriste za problematiku ekonomskih nauka, računovodstva i poslovnih finansija.

Korištene su:

- induktivno – deduktivna metoda, za objašnjavanje utvrđenih, te otkrivanje novih saznanja, za dokazivanje postavljenih teza i provjeravanje hipoteze.
- metoda dokazivanja i opovrgavanja, u istraživanju se krenulo od određenih teza, te su traženi argumenti za njih, odnosno pretpostavke koje trebaju te teze opravdati.
- statističke, matematičke i druge metode.

Struktura rada

Pored Uvoda, Zaključka i Literature, rad se sastoji iz pet osnovnih, međusobno povezanih dijelova.

- U prvom dijelu rada pod nazivom „Opšti pojmovi o investicijama“ je obrađen sam pojam investicija, razlozi zbog kojih je neophodno investiranje, te problematika investiranja sa mikroaspekta kao i na nivou nacionalne privrede. Zatim neki od kriterija podjele investicija kao i planiranje investicionih odluka.
- U drugom dijelu pod naslovom „Investicioni projekat“ govori se o investicionom projektu kao sastavnom dijelu investicionog ulaganja, kao i o planiranju novčanih tokova investicionog projekta.
- U trećem dijelu rada pod nazivom „Upravljanje procesom investiranja“ se govori o procesu investiranja i fazama iz kojih se on sastoji, te metodama koje se koriste pri usmjeravanju ovog procesa prema unaprijed definisanom cilju tj. prema efikasnoj realizaciji investicionog projekta
- Četvrti dio pod nazivom „Ocjena i rangiranje investicionih projekata“ je dio u kome je obrađena: finansijska (komercijalna) ocjena investicionih projekata sa detaljnijim objašnjenjem, primjene statičkih i dinamičkih metoda finansijske ocjene efikasnosti i rangiranja investicionih projekata.
- Peti dio sa naslovom „Cost-benefit analiza“ opisuje nastanak, razvoj i osnovne principe cost-benefit analize kao načina ocjene investicionih projekata koji donose značajne efekta, ne samo za investitora, već i za zemlju u cjelini. Ovakvi projekti se najbolje mogu ocijeniti ako se analiziraju i uzmu u obzir ukupni efekti koje oni donose kao i ukupni troškovi, a to upravo omogućava cost-benefit analiza, tzv. analiza koristi i troškove koje uzima u obzir sve društvene koristi i sve troškove koje projekat donosi.